

ПІДПРИЄМНИЦЬКА АБО СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА: ПОСТАНОВКА І ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Колеснік Е.В.

*Науковий керівник: Бабайлов В.К. к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Поява проблеми визначення, вибору між підприємницькою і соціальною економікою (СЕ) пов'язана зі зростанням кількості поглядів про майбутній характер економіки, економіки постіндустріального суспільства. При цьому думки відомих економістів зосередилися в основному на двох альтернативах: одна точка зору вважає, що майбутня епоха – це підприємницька, інша – що це буде епоха панування СЕ. *Метою* доповіді є виклад думки відносно постановки і вирішення цієї проблеми. Автори доповіді вважають за необхідне, перш за все, ознайомити з джерелами цих двох альтернатив. Огляд літературних джерел свідчить, що витoki першої альтернативи зосередились в основному в [1], а витoki другої – в [2].

У [1] доведено, що майбутня, постіндустріальна епоха – це епоха підприємницької діяльності. В [1] підкреслюється, що тенденція виснаження природних ресурсів, що насувається, призведе до кардинальних зрушень у виробництві й його організації, – до усунення акценту з машинного виробництва на інноваційну, підприємницьку діяльність. Це буде епоха інтенсивної розробки, впровадження, використання не природних ресурсів (вони повністю зникнуть), це буде епоха розробки і впровадження нововведень та інновацій. Цей висновок зроблений на основі розробки майбутньої парадигми менеджменту, як наслідку кризи менеджменту, виробництва, наук и парадигм, пов'язаного зі світовою проблемою виснаження основних природних ресурсів планети.

Прихильники другої альтернативи основний акцент роблять на необхідності переходу до соціальної економіки [2]. Вже у двадцятому столітті соціальні економісти (Хайек, Ойкен, А. Мюллер-Армак і інші) прийшли до висновку, що для усунення проблем сучасного, Індустріального суспільства на будь-якому підприємстві і державному рівні на перше місце має висуватися соціальне; саме це підвищить ефективність не тільки соціальної, але і економічної діяльності. Тобто, на їх думку, економічне визначається соціальним на всіх рівнях СЕ: як на політичному (громадському) - на рівні держави, так і на виробничому - на рівні підприємства. Отже, саме соціальні фактори є основними в СЕ. Тому визначення таких факторів, причому нечисленних і реальних для використання у практиці, є пріоритетним, визначальним, головним. Й такі фактори вже визначені в [2] – це: порядок; свобода і відповідальність; право і мораль. Й, до речі, вони вже стають соціально-економічними факторами.

Автори доповіді вважають, що обидві точки зору, обидві альтернативи не можливо ігнорувати. Однак, істина не в їх протиставленні, а у знаходженні вірного зв'язку, їх місця відносно одне одного. Інакше може скластися думка

про необхідність заміни парадигми, глобальній стратегії майбутнього постіндустріального суспільства як парадигми підприємницького труда, яка розроблена у [1], на парадигму СЕ. А це зовсім непотрібний і помилковий шлях. Тому автори вважають, що тут не слід шукати протиставлення, протиріччя, тут необхідний пошук істинного зв'язку підприємництва і СЕ.

На думку авторів він полягає в наступному: СЕ необхідне не протиставляти підприємництву, підприємницькій економіці, а визначати його як засіб підприємництва – підприємництва вищого ґатунку, вищого рівня.

Отриманий результат надає чіткий й вірний засіб для практики вирішення важливішої, стратегічній, глобальній проблемі сучасності. Він звільняє й від затрат часу і інших ресурсів на зайві і безплідні дискусії.

Література:

1. Бабайлов, В.К. Новая парадигма менеджмента / В. Бабайлов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – №3(14), том 1 – 2016. – Харків: ХНАДУ, 2016 – С. 72 – 76.

2. Бабайлов, В.К. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. 448 с.

ЩЕ ПРО СПОЖИВЧУ ВАРТІСТЬ

Плахтій А.О.

*Науковий керівник: Бабайлов В.К., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Історія економіки і економічній думки свідчить про наявність величезного прогресу у розумінні важливіших економічних явищ і відповідних понять й одночасно – величезних помилок, які існували на протязі цілих століть. Так, навіть з часів античності існували різні визначення споживчої вартості, поки у 2020 році в [1] не було доведено, що споживча вартість не існує взагалі. Однак, для недосвідченої у тонкощах формування понять людини може виникнути сумнів у цьому. Й на це може бути вагома причина. Справа в тому, що часто на нас впливає магія великих авторитетів, які зробили дійсно безперечний внесок у знання і практику економіки. Такою особистістю без сумніву вважається Аристотель – величезний давньогрецький вчений, філософ, який створив основу багатьох сфер знання і діяльності. Поняття, які ввів Аристотель, за рідким виключенням, не протерпіли суттєвих змін аж до теперішнього часу. Так, ще Аристотель зрозумів, що реальна економіка завжди була за своєю суттю соціальною економікою; до того ж саме Аристотель стояв у витоків такого складного поняття, як капітал; він же також вперше ввів поняття мінової вартості, хоча так й не визначив, що в її основі лежать затрати труда [2]. Й тут Аристотеля можна зрозуміти, тому що цю істину вперше встановив тільки через майже дві тисячі років потому величезний економіст